

Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Marek Niechcial

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

DDK-0240-1/17/PM

Warszawa, 4.01.2017

Pan
Piotr Nowak
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

Odnosząc się do przedstawionego przy piśmie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 grudnia 2016 r., znak: FN5.700.17.2016, projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, Prezes UOKiK pragnie przedstawić następujące uwagi.

I. Trwały nośnik

W art. 9 ust. 4 pkt 1 projektu ustawy mowa jest o wyborze między (doręczaną klientowi) informacją w postaci papierowej a informacją na trwałym nośniku. Należy jednak zauważyć, że forma papierowa jest właśnie postacią trwałego nośnika, co pozostaje w zgodzie z definicją „trwałego nośnika”, zawartej w ustawie o prawach konsumenta, do której projekt odsyła w art. 4 pkt 10. Stąd też w przepisie zawartym w art. 9 ust 4 należy dokonać zmiany, polegającej na dodaniu przed słowami „trwały nośnik” słowa „inny”, tak aby zachować spójność pojęciową. Odniesienie do innego trwałego nośnika znajduje się ponadto w art. 23 ust. 2 lit. a dyrektywy 2016/97/UE z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń, której implementację stanowi przedmiotowy projekt. Ze wskazanego przepisu tej dyrektywy jasno wynika, że postać papierowa jest jedną z postaci trwałego nośnika.

Jednocześnie należy wskazać, że art. 23 ust. 4 lit. a dyrektywy, dla przekazania wymaganych informacji na innym trwałym nośniku niż papier, ustanawia następujące dwa wymogi: po pierwsze, wykorzystanie trwałego nośnika jest właściwe w związku z transakcją przeprowadzaną między dystrybutorem ubezpieczeń a klientem, oraz, po drugie, klientowi zapewniono wybór między informacjami w formie papierowej a informacjami na trwałym nośniku i klient wybrał informacje na trwałym nośniku.

Powstaje w tym kontekście zagadnienie, czy „właściwość” (odpowiedniość) innego trwałego nośnika badać należy ze względu na obiektywny charakter danej informacji,

czy też należy to pojęcie zsubiektywizować i oprzeć na indywidualnych możliwościach i potrzebach konsumenta. W tym ostatnim wypadku powstaje wątpliwość w świetle zaproponowanego brzmienia art. 9 ust. 4 pkt 2 projektu, w którym zawarto wymóg, aby klient posiadał regularny dostęp do internetu. Należy zwrócić uwagę, że nie każdy trwały nośnik wymaga posiadania dostępu do internetu (np. pendrive, płyta CD), zaś dostęp do internetu nie spowoduje, że płyta CD będzie „właściwym” nośnikiem w rozumieniu ww. przepisu dyrektywy, jeśli konsument nie posiada urządzenia odtwarzającego takie płyty. Stąd też wydaje się, iż przepis w kształcie zaproponowanym w projekcie może nie w pełni realizować intencje ustawodawcy unijnego.

II. Odesłanie do ustawy o prawach konsumenta

Należy także zwrócić uwagę na nieprecyzyjny zapis art. 9 ust. 7 projektu, zgodnie z którym do informacji dotyczących dystrybutora ubezpieczeń stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, przy czym informacje te powinny być niezwłocznie przekazane poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej lub klientowi zgodnie z ust. 1 lub 2. Nie jest bowiem jasne, które przepisy ustawy o prawach konsumenta mają znaleźć odpowiednie zastosowanie, a także, dlaczego zastosowanie ma być jedynie odpowiednie, a nie wprost. W tym ostatnim przypadku ustawa o prawach konsumenta, wyłączając co do zasady spod jej zastosowania umowy dotyczące usług finansowych, nakazuje jednak stosowanie - wprost - przepisów jej rozdziałów 1 i 5. Stąd też wydaje się konieczne precyzyjniejsze określenie zakresu i charakteru odesłania, zwłaszcza że nie wynika ono z dyrektywy. Nie jest wykluczone, że projektodawcy po prostu chodzilo o ogólne stwierdzenie, że ustawa o dystrybucji ubezpieczeń nie będzie wykluczała stosowania ustawy o prawach konsumenta we wskazanym w tej ustawie zakresie.

III. Pozasądowe rozwiązywanie sporów konsumenckich

Przedkładany projekt jako jeden z obowiązków informacyjnych ciążyących na agencie ubezpieczeniowym (art. 24 ust. 1 pkt 8), brokerze ubezpieczeniowym (art. 34 ust. 1 pkt 8), a także członku zarządu zakładu ubezpieczeń, prokurencie zakładu ubezpieczeń oraz osobie będącej pracownikiem zakładu ubezpieczeń wykonującej czynności agencyjne (art. 25 pkt 3), wymienia poinformowanie klienta „o możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów”.

Tymczasem odmiennie kwestia uregulowana jest w odniesieniu do wykonywania działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń przez agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające. W takim przypadku zakład ubezpieczeń, przed zawarciem umowy ubezpieczenia, zapewnia m.in. dostarczenie informacji o „możliwości złożenia reklamacji i wniesienia skargi do Rzecznika Finansowego”.

Wprawdzie zarówno dyrektywa, jak i przedkładana ustawa przewidują odrębny reżim prawny dotyczący obowiązków pośredników ubezpieczeniowych oraz „pośredników oferujących ubezpieczenia uzupełniające”, powstaje jednak pytanie, czy odmiennie brzmienie wskazanych przepisów i zakres obowiązków informacyjnych - z jednej strony pośredników (agentów, brokerów, członków zarządu, prokurentów), z drugiej zaś

agentów oferujących jedynie ubezpieczenia uzupełniające, było rzeczywistą intencją projektodawcy.

W opinii Prezesa UOKiK wydaje się, że przepisy te powinny zostać ujednoczone na wzór rozwiązań przyjętych w przypadku agentów, brokerów, członków zarządu, prokurentów, co zapewni możliwość korzystania z pełnego katalogu środków i instytucji pozasądowego rozwiązywania sporów.

IV. Ograniczenie pobierania korzyści pieniężnych przez dystrybutorów ubezpieczeń

Należy wskazać na możliwość rozważenia skorzystania z zapisu art. 22 ust. 5 dyrektywy 2016/97/UE, której implementację ma stanowić przedmiotowa ustawa. Wskazany przepis stanowi, że państwa członkowskie mogą ograniczyć lub zakazać przyjmowania lub pobierania honorariów, prowizji lub innych korzyści pieniężnych lub niepieniężnych wypłacanych lub przekazywanych dystrybutorom ubezpieczeń przez jakąkolwiek stronę trzecią lub osobę występującą w imieniu strony trzeciej, w związku z dystrybucją produktów ubezpieczeniowych. Tymczasem przedłożony projekt stanowi, że działalność polegająca na pośrednictwie ubezpieczeniowym odbywa się za wynagrodzeniem (art. 4 pkt 8 w zw. z pkt 12).

Należy rozważyć, czy nie byłoby zasadne, tak jak miało to miejsce w toku prac nad wdrożeniem dyrektywy 2014/17/UE w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomością mieszkalną (przyjęty przez Radę Ministrów projekt ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, UC53), wprowadzenie do ustawy o dystrybucji ubezpieczeń zakazu wypłaty prowizji pośrednikowi ubezpieczeniowemu, co mogłoby doprowadzić do wyeliminowania sytuacji, w których pośrednicy przedstawialiby jako najkorzystniejszą ofertę tego ubezpieczyciela, od którego otrzymają najwyższe wynagrodzenie.

Należy zatem zasygnalizować, czy nie uznać za uzasadnione, aby powyższy mechanizm, chroniący w większym stopniu konsumenta, wprowadzić także w odniesieniu do prowizji pośredników ubezpieczeniowych. Wydaje się, iż przyczyniłoby się to do spójności systemowej rozwiązań przyjętych w obu obszarach.

Z wyrazami szacunku,

Z up. PRZEDSIA
URZĘDU OCHRONY KONSUMENCKICH INTERESÓW
WŁOŚCIEK 155

Dorota Karczewska